

Зоря Павло Сергійович
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту та туризму,
Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
"Відкритий міжнародний університет
розвитку людини "Україна"
Житомирського економіко-гуманітарного інституту*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-441-5-39>

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ У КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Повоєнне відновлення агропромислового комплексу (АПК) та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку сільських територій є ключовим викликом для сучасного менеджменту. Від ефективності цього процесу залежить не лише відродження сільського господарства, а й загальний економічний добробут країни. Це зумовлює необхідність інноваційно-технологічного підходу до управління аграрними підприємствами, який базується на вдосконаленні управлінських процесів, глибокому аналізі ситуації та реалізації довгострокових стратегій.

Аграрний менеджмент як галузь управління охоплює всі ключові аспекти діяльності сільськогосподарських підприємств: від планування і організації виробництва до реалізації продукції на ринку. Його основна мета – забезпечення ефективного та сталого розвитку підприємств із врахуванням специфічних умов аграрного сектору, таких як сезонність виробництва, залежність від природно-кліматичних умов, висока конкуренція та необхідність інтеграції сучасних технологій. Це передбачає стратегічний підхід до управління, який включає аналіз, прогнозування, оптимізацію ресурсів та впровадження інновацій [2].

Одним із головних викликів є відновлення ефективності сільськогосподарських підприємств шляхом створення сприятливих організаційно-економічних умов. Ми вважаємо, що це вимагає концентрації зусиль на кількох ключових напрямках [4]:

1. Розробка державних програм підтримки: зважаючи на значення сільського господарства для економіки, необхідно створити програми субсидій, кредитування та страхування ризиків, які враховують специфіку аграрного виробництва.

2. Планування та координація виробництва: у повоєнний період важливо забезпечити ефективний розподіл ресурсів між підприємствами, сприяти розвитку кооперативів та інтеграції малих господарств.

3. Реалізація стратегії сталого розвитку: це включає розробку довгострокових планів, впровадження енергоощадних технологій, зменшення екологічного впливу виробництва та підвищення якості продукції.

Особливої уваги потребує питання формування кадрового потенціалу. Повоєнні умови вимагають кваліфікованих спеціалістів, здатних працювати в умовах високої невизначеності. Навчання та підвищення кваліфікації управлінців, робота над мотивацією персоналу, використання сучасних технологій навчання стають пріоритетними напрямками для аграрного менеджменту [1].

Також важливим аспектом повоєнного відновлення є впровадження цифрових технологій, таких як автоматизовані системи управління, облік і контроль процесів виробництва, а також використання великих даних (Big Data) для прогнозування та аналізу. Наприклад, застосування технологій дистанційного моніторингу допомагає ефективніше керувати земельними ресурсами, оптимізувати зрошення та контроль за станом врожаїв.

Серед інноваційних рішень також можна виділити використання екологічних підходів до агровиробництва. Це включає застосування органічних технологій, ротацію культур, інтеграцію біотехнологій для підвищення стійкості до змін клімату [3].

Аграрний сектор потребує активного втручання держави для забезпечення умов розвитку. Це включає фінансову допомогу, зокрема дотації, пільгове кредитування, стимулювання експорту сільськогосподарської продукції. Урядові програми також повинні спрямовуватись на [5]:

- підтримку впровадження сучасних технологій.
- розвиток інфраструктури в сільській місцевості.
- забезпечення прозорого механізму регулювання ринку аграрної продукції.

Особливо актуальним у післявоєнний період є створення спеціальних фондів для підтримки малих і середніх сільгоспвиробників, які часто стикаються з труднощами доступу до фінансових ресурсів.

Попри значні труднощі, повоєнний період є можливістю для створення нової моделі управління АПК, яка поєднуватиме стратегічний підхід із гнучкістю та адаптивністю. Сільське господарство має потенціал стати однією з ключових галузей для відновлення економіки, забезпечення продовольчої безпеки та створення робочих місць. Реалізація всіх цих заходів потребує інтегрованого підходу, у якому співпрацюють уряд, бізнес та громади. Лише таким чином можна забезпечити довгостроковий розвиток аграрного сектору та економіки загалом.

Література:

1. Аграрний сектор економіки: підсумки 2022 та прогноз на 2023 рік. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ahraryny-sektorekonomiky-pidsumky-2022-ta-prohnoz-na-2023-rik>
2. Гадзало Я.М., Лузан Ю.Я. Удосконалення державного управління розвитком аграрного сектору економіки та сільських територій України. *Економіка АПК*. 2020. № 11. С. 6–18. URL: <https://eapk.com.ua/en/journals/vipusk-11-2020/udoskonallynyya-derzhavnogo-upravlinnyarozvitkom-agrarnogo-sektoru-ekonomiki-ta-silskikh-teritoriy-ukrayini>

3. Гуменюк Я.М. Аграрний експорт України: аналіз та стратегічне планування. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2712>

4. Грей В.Ю. Напрями та методи системи державного регулювання аграрного сектору економіки. *Державне будівництво*. 2023. № 1(33). С. 84–90. URL: <https://periodicals.karazin.ua/db/article/view/22953>

5. Латинін М.А., Харченко Т.О. Теоретичні підходи до формування механізмів державного регулювання сталого розвитку аграрного сектору економіки України. *Теорія і практика державного управління*. 2020. № 4(71). С. 73–80. URL: <https://periodicals.karazin.ua/tpdu/article/view/20701>